

**Державний вищий навчальний заклад
„ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ”
Міністерства освіти і науки України
Наукова бібліотека**

**Степан Пилипович
САМІЙЛЕНКО**

*Біобібліографічний покажчик
(До 100-річчя від дня народження)*

**ЗАПОРІЖЖЯ
2006**

Степан (Стефан) Пилипович Самійленко. До 100-річчя від дня народження: Біобібліографічний покажчик /Уклад.:В.О.Герасимова, О.М.Сергієнко. – 2-ге вид., доп. і перероб. - Запоріжжя: ЗНУ, 2006.- 45с.

Біобібліографічний покажчик підготовлений до 100-річчя від дня народження відомого українського мовознавця, доктора філологічних наук, професора Запорізького державного педагогічного інституту, члена Українського комітету славистів Степана Пилиповича Самійленка (1906-1977).

У покажчику зібрані відомості про окремі видання та публікації його наукових праць, які зберігаються в Науковій бібліотеці Запорізького національного університету. Представлена також література про вченого.

Видання розраховане на лінгвістів, викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів.

The biobibliography is made up for the 100-th anniversary of the well-known Ukrainian linguist, doctor of philology, professor of the Zaporizhzhya State Pedagogical Institute, a member of Ukrainian Committee of Slavists Stepan Samiylenko (1906-1977). The list of works includes the information about some works, which can be found in the scientific library of the Zaporizhzhya National University.

The literature about the scientist is also represented here.

The works are meant for linguists, lecturers and University students.

**Комп'ютерне складання та редагування О.М.Сергієнко
Відповідальна за випуск В.О.Герасимова**

В.А.Чабаненко

БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНСЬКОЇ МОВОЗНАВЧОЇ НАУКИ

Виповнюється століття з дня народження Степана (Стефана) Пилиповича Самійленка – видатного українського мовознавця й педагога, доктора філологічних наук, професора. Народився ювіляр 25 грудня 1906 року в містечку Станіславі (тепер село Станіслав Білозерського району Херсонської області) у бідній селянській сім'ї. Хлопчиком пас худобу, обробляв землю, часто хворів. Після семирічної школи закінчив сільськогосподарський технікум і деякий час працював агрономом. Протягом 1926 – 1930 років навчався в Херсонському інституті народної освіти (нині педагогічний університет), а протягом 1930 – 1933 – в аспірантурі Інституту мовної культури (Ленінград).

Як мовознавець С.П.Самійленко формувався в оточенні й під впливом славетних учених: М.Я.Марра, В.М.Жирмунського, М.С.Державіна та М.Г.Долобка. Після закінчення аспірантури й до самої смерті (26 жовтня 1977 року) працював викладачем Полтавського, Луганського і Запорізького педагогічних інститутів; із 1960 по 1975 рік завідував кафедрою української мови Запорізького педінституту (тепер національного університету), а з 1962 року керував аспірантурою цієї ж кафедри (виховав 15 кандидатів філологічних наук); у різний час читав курси загального мовознавства, вступу до мовознавства, української діалектології, історичної граматики української мови, старослов'янської мови та порівняльної граматики східнослов'янських мов.

Спадщину С.П.Самійленка складають більше ста друкованих праць. Кандидатську дисертацію “Категорія

персональності та імперсональності в слов'янських мовах” молодий дослідник захистив 1939-го року, докторська ж “Із історії східнослов'янських займенників” була захищена ним у 1960 році. Робота над обома дисертаціями ускладнювалася різного роду несприятливими життєвими обставинами, але, будучи завзятим трудолюбом і оптимістом, Степан Пилипович завжди переборював труднощі й виходив із будь-якої складної ситуації переможцем.

Найплідніше працював проф. С.П.Самійленко в галузі діахронічного дослідження граматичної будови української мови. Упродовж 1953 – 1958 років він опублікував у журналі “Українська мова в школі” цілу низку статей під спільною назвою “З історичних коментарів до української мови”. Публікації стосувалися історії прикметникових, числівникових, займенникових, прислівникових та іменникових форм, а 1961-го року в тому ж таки часописі №2 вмістив ґрунтовну роботу “Суплетиви української мови”. Всі ці статті дещо пізніше стали основою капітальної праці вченого “Нариси з історичної морфології української мови”, що вийшла двома частинами (окремими книгами) в 1964 та в 1966 роках (вид-во “Радянська школа”, Київ) і яка була високо оцінена в наукових колах. Досить помітними у доробку професора є великий розділ, присвячений іменникові, в академічній “Історії української мови” (1978, опублікований посмертно), а також стаття “Категорія роду” (1965 – 1966).

Активно працюючи над дослідженням історії граматичної структури рідної мови, С.П.Самійленко закликав, скеровував інших лінгвістів до таких же студій. Про це свідчать такі його доповіді на міжвузівських наукових конференціях, як “Про деякі чергові завдання історичної морфології української мови” (1961) та “Підсумки й основні завдання наукового вивчення історичної морфології української мови” (1966).

Помітний слід залишив С.П.Самійленко в українській діалектології. Він одним із перших почав вивчати степові запорозькі говірки. Спеціалістам відомі його статті “Фонетичні особливості говірок Запорізької області” (1956) та “Про деякі підсумки і чергові завдання вивчення говірок Запорізької області” (1962). Свого часу нашим діалектологам добре прислужилися розвідки професора “До характеристики полтавсько-київського діалекту за пам’ятками 17 ст.” (1954) та “Співвідношення повних і стягнених прикметникових форм в українських говорах” (1960). Степан Пилипович був організатором збору матеріалів до “Атласу української мови” та “Загальнослов’янського лінгвістичного атласу” в різних регіонах України, зокрема в запорізькому Приазов’ї і Східному Поліссі (Конотопщина). Пробивав учений досліджувати й російські переселенські говірки на сході України. Залишилася ненадрукованою його робота (48 стор. рукопису) “До характеристики російських говірок Луганського району Ворошиловградської області” (1949).

Не обминув С.П.Самійленко і проблем мови художньої літератури. Про це свідчать його розвідки, в основу яких були покладені здебільшого доповіді професора на наукових конференціях. До цих робіт відносяться: “Варіантність слів та словоформ в “Енеїді” І.Котляревського” (1969), “Словотворчі засоби і способи мови поезій Т.Г.Шевченка” (1964), “Типи прислівників у “Народних оповіданнях Марка Вовчка” (1957), “Форми займенників у поезіях І.Франка” (1956), “Стилістичне використання давньоруських фонетичних і граматичних елементів у творах українських радянських письменників на історичні теми” (1963).

Дуже вимогливо ставився вчений до культури усного й писемного мовлення своїх колег, учнів-аспірантів, студентів, а особливо – вчителів. Його публікації “Культура мови вчителя” (1962, 1963), “Про культуру мови

вчителя” (1962) та “Про деякі питання культури мови вчителя” (1964) допомогли нашим освітянам якісніше викладати як філологічні, так і інші предмети в школі.

Об’єктом уваги С.П.Самійленка було не тільки усне професійне, а й розмовно-побутове мовлення. Останньому він присвятив дві розлогі статті “Про вживання паралельних дієслівних форм у розмовно-побутовому мовленні” (1965) та “Про будову і вживання іменників спільного роду в розмовно-побутовому мовленні” (1966). Ці статті вміщені як окремі розділи в академічних монографіях.

Жваво цікавився ювіляр лексикографією. Ще 1935-го року він уклав і опублікував у Харкові (вид-во “Радянська школа”) “Словник-показчик до “Українського правопису”, а в кінці 40-х років минулого століття уклав першу частину (на літери А – В) “Словника мови Т.Г.Шевченка”, виданню якої завадила війна. Уже працюючи в Запорізькому педінституті, С.П.Самійленко надрукував у “Наукових записках” цього вишу (т.3, 1956) статтю “Із досвіду роботи над укладанням словника мови Т.Г.Шевченка”. Під керівництвом професора і за його участю протягом 1969 – 1971 років укладено (спів-укладачі І.С.Олійник та В.А.Чабаненко) перший в історії вітчизняного словникарства “Зворотно-морфемний словник української мови”, який з різних об’єктивних і суб’єктивних причин залишився неопублікованим. Про роботу творчого колективу над цим словником Степан Пилипович докладно розповів у статтях “Зворотно-морфемний словник української мови” та “Принципи укладання зворотно-морфемного словника української мови” (перша опублікована в часописі “Українська мова і література в школі” 1969, №1, друга – в часописі “Мовознавство” 1969, №2).

Тривалий час проф. С.П.Самійленко працював над історією українських лінгвістичних учень, зокрема над дослідженням спадщини О.О.Потебні. Результати своїх студій та архівних пошуків учений виклав у розвідках “До

характеристики лінгвістичних поглядів О.О.Потебні” (1948), “З неопублікованої лінгвістичної спадщини О.О.Потебні” (1956), “Питання історичної морфології української мови в працях О.О.Потебні” (1960), “Про неопубліковані лекції О.О.Потебні з історії російської мови” (1962). До речі, ці лекції Степан Пилипович підготував до друку, і 1981-го року з його супровідним словом вони були вміщені в книзі “Потебнянські читання” (академічне видання).

В останнє десятиріччя свого життя вчений працював і над проблемами загального мовознавства. Його блискучі статті “Природа, функції і сутність мови” (1969) та “Предмет, завдання, галузі мовознавства” (1973) значно збагатили скарбницю лінгвістичної теорії.

Вагомий внесок С.П.Самійленка в українську славістику. Окрім уже згаданих кандидатської і докторської дисертацій, дослідник написав чимало (близько двадцяти) робіт, присвячених фонетиці, морфології та синтаксису старослов'янської, давньоруської й інших слов'янських мов. Найважливіші з цих робіт: “Про функціональну відмінність голосних і приголосних у старослов'янській та давньоруській мовах” (1941), “Сліди граматичної категорії інклюзива-ексклюзива в старослов'янській і давньоруській мовах” (1947), “Найголовніші особливості синтаксису старослов'янської мови” (1947), “З історії граматичних категорій слов'янських мов” (1958), “Із історії основ і граматичних форм особових займенників у слов'янських мовах” (1960), “Про причини змін у будові, складі та вживанні неособових займенників в історії східнослов'янських мов” (1962) і “Слов'янські суплетиви” (1965). Авторитет нашого ювіляра в славістичних колах був надзвичайно високим. Недаром Степан Пилипович брав участь у роботі IV і V Міжнародних з'їздів славістів (Москва, 1958; Софія, 1962) та був членом Українського

комітету славістів.

Невтомний, талановитий і сумлінний трудівник, С.П.Самійленко з великою повагою ставився до праці своїх колег. Він є автором численних рецензій і відгуків на монографії, кандидатські й докторські дисертації, автореферати дисертацій, програми з мовознавчих дисциплін для ВНЗ та ін.

Ось уже протягом кількох десятиліть студенти-філологи України навчаються за такими підручниками, співавтором яких був проф. С.П.Самійленко: “Порівняльна граматики української і російської мов” (1957, 1961), “Історична граматики української мови” (1957, 1962), “Загальне мовознавство. Історія лінгвістичної думки” (1985). Ще на початку своєї викладацької роботи (1934 р.) Степан Пилипович уклав “Програму з російської мови для нефілологічних факультетів педагогічних інститутів Української РСР”. За цією програмою довго працювали наші русисти.

Пробував свої сили С.П.Самійленко й у царині бібліографії. 1941-го року ним укладений “Анотований перелік статей із мовознавства в періодичних виданнях СРСР за 1940 рік”. Рукопис цієї роботи (40 сторінок) переданий укладачем до Інституту мовознавства ім. О.О.Потебні НАНУ.

Мало хто знає про фольклористичні зацікавлення Степана Пилиповича. Працюючи викладачем Полтавського педінституту, наш ювіляр записав чимало народних уснопоетичних творів, зокрема пісень. Його записи під назвою “Матеріали з українського фольклору (тексти і варіанти пісень, їх мотиви, зібрані на Полтавщині)” (134 сторінки) 1936-го року також передані до Академії наук (Інститут мовознавства, фольклору та етнології ім. М.Т.Рильського).

Проф. С.П.Самійленко був діяльним організатором лінгвістичної науки. Його знали як активного члена

академічної вченої Ради з проблеми “Закономірності розвитку національних мов у зв’язку з розвитком суспільства”, як ініціатора багатьох наукових конференцій та симпозіумів. Великих зусиль доклав учений до виховання мовознавчих кадрів в Україні. З його благословення й допомогою докторами філологічних наук, професорами стали І.І. Ковалик, І.Г. Чередниченко, А.П. Медушевський, М.А. Жовтобрюх, С.П. Бевзенко, О.С. Мельничук та ін. Докторами й професорами стали також деякі з його колишніх аспірантів і студентів.

Тисячі вчителі-словесників пройшли школу Самійленка-педагога, викладача-майстра, Відмінника народної освіти, чуйного вихователя. Його лекції й семінарські заняття, його консультації та колоквиуми були для студентів святами рідної мови, годинами душевного піднесення і розкритих мрій.

У Степана Пилиповича талант ученого гармонійно поєднувався з винятковою людяністю, інтелігентністю. Це був інтелігент від природи, дуже шляхетний чоловік. Усе добре, світле, щире, обдароване горнулося до нього і все зле, темне, мізерно-нікчемне та бездарне жахалося його. Чесні люди, справжні патріоти рідної землі безпомилково вгадували в ньому свого брата за духом, свого соратника в боротьбі за торжество істини. Навіть зовнішність його була неординарною: щось предковічно наше, запорозько-українське, віще, поважно-горде й привабливе виступало в ній, зачаровувало й дивувало. Щасливий той, хто хоч раз чув або бачив його, а ще щасливіший той, хто був його учнем!

Своїм нелегким життям, своєю невсипущою працею на ниві української філологічної науки професор С.П.Самійленко дав численним вихованцям, друзям і побратимам кілька мудрих уроків. Ті уроки – незабутні, тому й пам'ять про Вчителя – вічна!

Основні дати життя та наукової діяльності С.П. Самійленка

25 грудня 1906р. - народився у м.Станіславі Херсонської губернії.

1926-1930рр. - учився в Херсонському інституті народної освіти.

1930-1933рр. - учився в аспірантурі при Інституті мовної культури (м.Ленінград).

1933-1977рр. - викладач Полтавського, Луганського, Запорізького педінститутів.

1933р. – захистив кандидатську дисертацію на тему: „Категорія персональності та імперсональності в слов’янських мовах”.

1960р. – захистив докторську дисертацію на тему: „Із історії східнослов’янських займенників”.

1957, 1961рр. – вийшли підручники „Порівняльна граматика української і російської мов” (С.П. Самійленко – співавтор).

1957, 1962рр. – вийшов підручник „Історична граматика української мови” (С.П. Самійленко – співавтор).

1960-1975рр. - завідував кафедрою української мови Запорізького педінституту.

З 1962р. - керував аспірантурою при кафедрі української мови Запорізького педінституту.

1964р. – Опублікував навчальний посібник „Нариси з історичної морфології української мови” . Ч.1, Ч.П.

1978р. - вийшла монографія „Історія української мови. Морфологія”, великий розділ про іменник написаний С.П.. Самійленком.

1985р. – вийшов підручник „Загальне мовознавство. Історія лінгвістичної думки”. (С.П. Самійленко – співавтор).

26 жовтня 1977р. - після тяжкої хвороби С. П. Самійленко помер.

С.П.Самійленко нагороджений медалями Н.К.Крупської та А.С.Макаренка.

Література про життя та наукову діяльність С.П. Самійленка

(укладено в хронологічному порядку)

Важкі роки, що скроні білували...
Важкі роки, що зморшками лягли...
П'янки роки, що весни дарували...
Буремні, що синочків берегли...

Що війнами вихрасто вирували...
Що смерть, і голод, і біду несли,
Роки, що сталлю душі гартували,
Роки, роки, що мудрістю зросли.

Що піснею зринали задушевно
Чи мрією крилато звали вдаль,
Що залягали болем в серці ревно
Чи викликали Ваш глибинний жаль.

Група товаришів

- 1. Коломієць В.Т.** Українські лінгвісти на V Міжнародному з'їзді славістів (Про С.П.Самійленка) // Закономірності розвитку національних мов у зв'язку з розвитком соціалістичних націй: Збірник наукових праць. - К., 1964. - С. 12-15.
- 2. Чабаненко В.** Позич мені сили, Дніпре: Про С.П. Самійленка // Сучасні запорожці: Нариси /Укладач П.Ребро.- Дніпропетровськ: Промінь, 1972. - С. 110-115.
- 3. Чабаненко В.** Шлях професора // Педагог.- 1976. -№41-42, 24грудня. - С.1.
- 4. Ювілярові:** Вірш до 70-річчя від дня народження С.П.Самійленка // Педагог. - 1976. - №41-42. - С.1.
- 5. Стапан Пилипович Самійленко (1906-1977)** // Мовознавство. - 1978. - №1. - С.96.

6. Чабаненко В.А. Самійленко Стефан Пилипович [13(25).XII 1906-26.X 1977] // УРЕ. - К.: Головна ред-ція УРЕ, 1983. - Т.10. - С. 12.

6. Галенко І.Г. С.П.Самійленко (1906-1977) як мовознавець // Запорозжя в історії та культурі:Тези доповідей і повідомлень республіканської наукової конференції. - Запоріжжя, 1991. - С.182-184. - (Запорізький державний університет).

7. Файна М. Конференція, присвячена видатному лінгвісту: До 90-річчя від дня народження С.П. Самійленка // Запорозька Січ. - 1996.- 31 грудня.- С. 5.

8. Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: Збірник наукових праць, присвячених пам'яті професора С.П.Самійленка / Відповід. ред. В.А.Чабаненко.- Запоріжжя:ЗДУ, 1996. - Ч.І. - 202с.

9. Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: Збірник наукових праць, присвячених пам'яті професора С.П.Самійленка /Відповід. ред. В.А.Чабаненко. - Запоріжжя: ЗДУ, 1996. -Ч.2. - 196с.

10. Чабаненко В. Слово про вчителя // Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: Збірник наукових праць, присвячених пам'яті проф. С.П. Самійленка. - Запоріжжя, 1996. - Ч.І. - С.3-5.

11. Кравченко Є. Погляди С.П.Самійленка і сучасні підходи до розвитку української літературної мови у нормативному відношенні // Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: Збірник наукових праць, присвячених пам'яті проф. С.П.Самійленка. - Запоріжжя, 1996. - Ч.І. - С. 5-8.

12. Луцшай В. Фрагменти концепції функціональної еквівалентності мовних структур у "Нарисах з історичної морфології української мови" С.П. Самійленка // Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: Збірник

наукових праць, присвячених пам'яті професора С.П. Самійленка. - Запоріжжя, 1996. - Ч.І. - С. 8-11.

13. Саплін Ю. Соціальність мови в лінгвістичних концепціях XIX-XXст. // Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: Збірник наукових праць, присвячених пам'яті професора С.П. Самійленка. -Запоріжжя, 1996. - Ч.І. - С. 11-13.

14. Журавльова Н. Деякі особливості культури писемного мовлення проф. С.П.Самійленка // Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: Збірник наукових праць, присвячених пам'яті професора С.П.Самійленка.- Запоріжжя, 1996. - Ч.І. - С. 13-16.

15. Маремпольський В. Маестро сивий. Пам'яті мого вчителя і наукового керівника - доктора філологічних наук, професора ЗДПІ С.П.Самійленка: [Вірш] // Маремпольський В. Кетяг калини: Поезії. - Запоріжжя: Хортиця, 1997. - С. 52.

16. Журавльова Н.М. С.П. Самійленко як дослідник історичної морфології української мови // Історія української лінгвістики: Збірник наукових праць. – К.-Ніжин, 2001. – С. 160-166.

17. Москальова Н.П. Нариси історії кафедри української мови: [Про діяльність С.П. Самійленка на посаді завідувача кафедрою з 1960-1975рр.]. – Запоріжжя, 2000. - С. 28-49.

18. Лютий Г. Професоре, вибачте: Вірш присвячений С.П. Самійленку // Запорізький університет. - 2001. -7лютого. – С. 2.

19. Рекубрацький А. Учителю вчителів. Пам'яті професора української мови Степана Пилиповича САМІЙЛЕНКА: [Вірш] // Рекубрацький А. Твори в 2-х томах. Т.1. Не догорить свіча по Україні: Твори вибрані майстрами.- Запоріжжя: Дніпровський металург, 2004.- С149-150.

Вісник ЗНУ. Філологічні науки. - 2006. – Вип.2. -326с.
(Номер вісника присвячений пам'яті професора С.П. Самійленка).

20. Денисенко Л.П., Євтухова Н.В. Мовознавча спадщина С.П. Самійленка у галузі діалектології // Вісник ЗНУ. Філологічні науки. - 2006. – Вип.2. –С. 73-78.

21. Журавльова Н.М. Наукові розвідки С.П. Самійленка з стилістики та культури української мови // Вісник ЗНУ. Філологічні науки. - 2006. – Вип.2. – С.92-95.

Публікації С.П. Самійленка

(укладено в хронологічному порядку)

1934

1. Программа по русскому языку для нефилологических факультетов педагогических институтов УССР. - Харьков: Рад. школа, 1934. - 22с.

1935

2.Словник-покажчик до "Українського правопису".- Харків: Рад. школа, 1935. -62с.

1939

3. Категория персональности и имперсональности в славянских языках //Наукові записки (Ворошиловоградський пед. ін-т).- Ворошиловоград, 1939. - Т.I.- С.10-18.

4. Категорія персональності та імперсональності в слов'янських мовах: Дисертація на здобуття вченого звання кандидата філологічних наук.- Л., 1933.

1941

5. О функциональном различии гласных и согласных в старославянском и древнерусском языках //Наукові записки (Ворошиловоградський пед. ін-т).- Ворошиловоград, 1941. -Т.П-III.- С.12-16.

1947

6. Главнейшие особенности синтаксиса старославянского языка //Наукові записки (Ворошиловоградський пед. ін-т).- Ворошиловоград, 1947. - Т.IV.-С.20-32.

7. Следы грамматических категорий инклюзива-эксклюзива в старославянском и древнерусском языках //Тезисы республиканской диалектологической конференции. - Ростов-

на-Дону, 1947. -С.7-8.

1953

8. До характеристики полтавсько-київського діалекту за пам'ятками XVIIст. //Полтавсько-київський діалект - основа української національної мови.- К., 1953.- С.20-41.- В надзаг.: АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні.

9. Із історичних коментарів до української мови. Прикметник //Українська мова в школі.- 1953.- №3.- С.22-31.

10. Про форми називного відмінка множини займенника І-ої особи **НИ (НУ)** у слов'янських мовах //Наукові записки. Мовознавство. Т.ХІІ.- К.: АН УРСР, 1953.- С.119-121.- В надзагл.: АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні.

1954

11. З історичних коментарів до української мови. Числівник //Українська мова в школі.- 1954.- №4.-С.3-15.

12. Рец. на кн.: Бойчук М.К. Старослов'янська мова.-К., 1952. //Українська мова в школі.- 1954.- №2.- С.83-85.

1955

13. З історичних коментарів до української мови. Займенник //Українська мова в школі.- 1955.- №6.-С.16-30.

14. Рец. на кн.: Вопросы славянского языкознания. Кн.3.- Львів-Харків, 1953. //Українська мова в школі.- 1955.- №4 - С. 67-70.

1956

15. З історичних коментарів до української мови. Прислівник //Українська мова в школі.- 1956- №6.- С.10-19.

16. Наукова сесія, присвячена 100-річчю з дня народженн І.Я.Франка: Тези доповідей.- Запоріжжя: Запорізький облвидав,1956.-39с.-(Відповід. за вип.).- В надзаг.: МО УРСР,

ЗДПІ.- Співавт.: М.П. Тараненко.

17. Форми займенників у поезіях І.Франка //Наук. сесія, присвячена 100-річчю з дня народження І.Я.Франка: Тези доповідей. - Запоріжжя,1956.- С. 3-27.- В надзаг.: МО УРСР, ЗДПІ.

18. Наукові записки. Т.3: Історико-філологічний збірник. - Запоріжжя: Запорізьке облвидавництво, 1956.-136с. - (Ред. кол.). - В надзаг.: МО УРСР, ЗДПІ.- Співавт.: О.І. Благовещенська, М.П. Тараненко, В.М.Туркін, М.Б.Шакало, І.П.Щербак.

19. З досвіду роботи над укладанням словника Т.Г.Шевченка //Наукові записки. Т.3: Історико-філологічний збірник. - Запоріжжя, 1956.- С.115-126.- В надзагол.: МО УРСР, ЗДПІ.

20. Фонетичні особливості говірок Запорізької області //Діалектологічний бюлетень. Вип. VI. - К.,1956.- С. 89-97.- В надзаг.: АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні.

21. Рец. на кн.: Іваненко М.П. Числівники української мови.- К.,1956. //Українська мова в школі.- 1956.- №4.- С.74-74.

1957

22. Історична граматики української мови: Підручник для студентів мовно-літерат. фак-тів пед. ін-тів УРСР.- К.: Рад. школа, 1957.- 473с.- Співавт.: О.П.Безпалько, М.К.Бойчук, М.А.Жовтобрюх, І.Й.Тараненко.- (Підручник удостоєний другої премії Міністерства освіти України).

23. Історична граматики української мови. Ч. II. Морфологія: Посібник для студентів-заочників пед. ін-тів.- К.: Рад. школа, 1957.- 223с.- Співавт.: О.П.Безпалько, І.Й.Тараненко.

24. Порівняльна граматики української і російської мов: Підручник для педагогічних інститутів.- К.: Радянська

школа, 1957.-218с.- Співавт.: Т.В.Баймут, М.К.Бойчук, М.К.Волинський, М.А.Жовтобрюх, Т.П. Малина.

25. Доповіді та повідомлення на науковій конференції, присвяченій підсумкам науково-дослідної роботи ЗДПІ за 1956. Секція мовознавства: Тези.- Запоріжжя: Запорізький облвидав, 1957.- 44с.- (Відпов. за випуск).- В надзаг. МО УРСР, ЗДПІ.- Співавт.: Ганіч Д.І., Туркін В.М.

26. Из неопубликованного лингвистического наследства А.Потебни //Доповіді та повідомлення на науковій конференції, присвяченій підсумкам науково-дослідної роботи ЗДПІ за 1956 рік. Секція мовознавства: Тези.- Запоріжжя, 1957.- С.5-8.- В надзаг.: МО УРСР, ЗДПІ.

27. Про вживання в давньоруській мові форми знахідного відмінка множини займенника 2-ї особи на **ВЫ** // Доповіді та повідомлення на науковій конференції, присвяченій підсумкам науково-дослідної роботи ЗДПІ за 1956 рік. Секція мовознавства.-Запоріжжя, 1957.- С.33-36.- В надзаг.: МО УРСР, ЗДПІ.

28. Наукові записки. Т.IV. Філологічний збірник. -Запоріжжя: ЗДПІ, 1957.- 203с.- (Ред. кол.).- В надзагл.: МО УРСР, ЗДПІ.- Співавт.:М.Б.Шакало, І.П.Щербак, М.П.Тараненко.

29. Про вживання у давньоруській мові форми знахідного відмінка множини займенника I-ої особи **НЫ** //Наукові записки.Т.IV. Філологічний збірник.- Запоріжжя, 1957.- С. 202-213.

30. Наукова сесія, присвячена 100-річчю з часу першого видання "Народних оповідань" Марка Вовчка: Тези доповідей.- Запоріжжя: Запорізький облвидав, 1957.- 55с.- (Редактор).- В надзаг.: МО УРСР, ЗДПІ.- Співавт.: М.П.Тараненко.

31. Типи прислівників у "Народних оповіданнях" Марка

Вовчка //Наукова сесія, присвячена 100-річчю з часу першого видання "Народних оповідань" Марка Вовчка: Тези доповідей.- Запоріжжя, 1957.- С.29-34.- В надзаг.: МО УРСР, ЗДП.

32. Рец. на кн.: Черних П.Я. Очерки русской исторической лексикологии. Древнерусский период. - М.:МГУ, 1956. //Українська мова в школі.- 1957.- №6.- С.72-76.

1958

33. Збірник наукових праць. Т.І: Мовознавство.- К.,1958.- 202с.- (Ред. кол.)- В надзаг.: МО УРСР, Управління підготовки пед. кадрів.- Співавт.: А.П. Медушевський, М.К.Бойко, С.П.Дукін, М.А. Жовтобрюх, Б.В.Кобилянський, Б.П.Страхов, Н.В. Сурков.

34. Із історії граматичних категорій слов'янських мов //Збірник наукових праць. Т.І: Мовознавство.- К.,1958.- С.3-25.- В надзаг.: МО УРСР, Управ. підгот. пед. кадрів.

35. З історичних коментарів до української мови. Словотвір іменників //Українська мова в школі.- 1958.- №2.- С.8-18.

36. Принципи побудови курсу порівняльної граматики східнослов'янських мов у педвузах //Міжреспубліканський науково-методичний семінар завідуючих кафедрами мов педагогічних інститутів Української РСР, Молдавської РСР: Тези доповідей.-К.: Рад. школа, 1958.- С.21-25.

1959

37. Важливі розвідки з питань слов'янського іменникового словотвору. Критика і бібліографія //Українська мова в школі.- 1959.- №4.- С.84-88.

38. З історії форм давального відмінка однини особових займенників у давньоруській та українській мовах //Питання історичного розвитку української мови: Тези повідомлень міжвузівської наукової конференції (Харківський

університет).-Харків, 1959.- С.38-42.

39. Нотатки про мову художніх творів Марка Вовчка //Українська мова в школі.- 1959. -№6.- С.15-25.- Співавт.: Д.І.Ганич, І.С.Олійник, М.Т.Чемерисов.

40. Про вживання в давньоруській мові форм знахідного відмінка займенників І-ої і 2-ої особи **НАСЬ, ВАСЬ** //Наукові записки. Т. VII. (Запорізький педінститут).- Запоріжжя, 1959.- В надзаг.:МО УРСР, ЗДПІ.

41. Принципи побудови курсу порівняльної граматики східнослов'янських мов на факультетах мови і літератури педагогічних ін-тів УРСР //Межресп. научно-метод. семінар заведуючих кафедрами языков педагогических ин-тов: Доклады и сообщения.- К.: Рад. школа, 1959.- С.191-203.

1960

42. Доповіді та повідомлення на конференції, присвяченій підсумкам науково-дослідної роботи за 1959рік. Секція літературознавства і мовознавства: Тези.- Запоріжжя, 1960.- 87с.- (Ред. кол.).- Співавт.: М.О.Балабан, Ф.М. Борщевський, М.М.Сидоренко, М.П. Тараненко, В.М.Туркін.- В надзаг.: МО УРСР, Запорізький державний педінститут.

43. Из истории восточнославянских местоимений: Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора филологических наук.- Л., 1960.-45с.

44. Из истории основ грамматических форм личных местоимений в славянских языках //Филологические науки.- 1960.- №1.- С.55-57.

45. Про вживання у давньоруській мові форм знахідного відмінка однини особових займенників // Доповіді та повідомлення на конференції, присвяченій підсумкам науково-дослідної роботи за 1959р. Секція літературознавства і мовознавства: Тези.- Запоріжжя, 1960. - С.59-61.- (ЗДПІ).

46. Про неопубліковані лекції О.О.Потебні з історії російської мови //О.О.Потебня і деякі питання сучасної славістики: Тези доповідей та повідомлень III Республіканської конф., присвяченої 125-річчю з дня народження О.О.Потебні.- Харків,1960.- С.81-84.- В надзаг.: Укр. комітет славістів при АН УРСР, Харківський ун-т.

47. Питання історичної морфології української мови в працях О.О.Потебні //О.О.Потебня і деякі питання сучасної славістики: Тези доповідей та повідомлень III Республіканської конф., присвяченої 125-річчю з дня народження О.О.Потебні.- Харків, 1960.- С.17-20.- В надзаг.: Укр. комітет славістів при АН УРСР, Харківський ун-т.

48. Співвідношення повних і стягнених прикметникових форм в українських говорах //Середньонадніпрянські говори: Збірник статей.- К.,1960. -С.143-156.- В надзаг.: Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні.

1961

49. Про деякі чергові завдання історичної морфології української мови //Тези доповідей IV Міжвуз. респ. славістичної конф.- Одеса, 1961.- С.48-49.- (Одеський ун-т).

50. Порівняльна граматики української і російської мов: Підручник для пед. ін-тів.- Вид. 2-е, перероб. і доп.- К.: Радянська школа, 1961.- 267с.- Співавт.: Т.В.Баймут, М.К.Бойчук, М.К.Волинський, М.А.Жовтобрюх, Т.П.Малина.

51. Суплетиви української мови //Українська мова в школі.- 1961.- №2.- С.15-27.

1962

52. Выступление //IV Международный съезд славистов. Материалы дискуссии. Т.2-й: Проблемы славянского языкознания.- М.: АН СССР, 1962.-С.195-196.

53. Доповіді та повідомлення на конференції, присвяченій

підсумкам науково-дослідної роботи за 1962 рік: Тези.- Запоріжжя, 1962.- 125с.- (Ред. кол.)- Співавт.: М.О. Балабан, Ф.М. Борщевський, Д.І. Ганич, І.С. Олійник, М.М. Сидоренко, М.П. Тараненко, В.М. Туркін.- В надзаг.: МО УРСР, ЗДП.

54. З історії форм давального відмінка однини особових займенників у давньоруській та українській мовах // Питання історичного розвитку української мови: Тези доповідей міжвуз. наукової конференції (15-20 грудня 1959р.).- Харків, 1962.- С.228-250.- (Харківський держуніверситет).

55. Из истории основ и грамматических форм личных местоимений в славянских языках // Филологические науки.- 1962.- №2.- С.3-15.

56. Из історії основ і форм знахідного відмінка однини особових займенників у слов'янських мовах // Тези доповідей V міжвуз. респ. славістичної конференції.- Ужгород, 1962.- С. 110-111.- (Ужгородський ун-т).

57. Исторические изменения в составе, структуре и употреблении неличных местоимений в славянских языках // Всесоюзная конференция по славянской филологии.- Л., 1962.

58. Історична грамати́ка української мови: Підручник.- 2-е вид., випр.- К., 1962.- 510с.- Співавт.: О.П. Безпалько, М.К. Бойчук, М.А. Жовтобрюх, І.Й. Тараненко.

59. Культура мови вчителя // Українська мова в школі. - 1962. - №4.- С.7-12.

60. Научные записки. TVIII: Филологический сборник.- Запорожье, 1962.- (Ред. кол.)- Співавт.: Д.І. Ганич, І.С. Олейник.- (ЗГПИ).

61. Питання історичного розвитку української мови: Праці міжвуз. наук. конф., що відбулася в Харкові 15-20 грудня

1959р., присвяченої V Міжнар. з'їздові славистів.- Харків: Вид-во ХДУ,1962.- 343с.- (Ред. кол.).

62. Підготовку учителів-філологів на рівень нових завдань //Доповіді та повід. на респ. нараді завідуючих кафедрами мови й літератури педагогічних ін-тів УРСР.- Запоріжжя,1962.- 158с.- (Ред.).- Співавт.: Ф.М.Борщевський, Д.І.Ганич, І.С.Олійник, М.М.Сидоренко, М.Тараненко, В.М.Туркін.- В надзаг.: МО УРСР, ЗДП.

63. Про культуру мови вчителя //Підготовку учителів-філологів на рівень нових завдань: Доповіді та повід. на респ. нараді.- Запоріжжя,1962.- С.123-131.

64. Про деякі підсумки і завдання вивчення живих говірок Запорізької області //Доповіді та повідомлення на конф., присвяченій підсумкам науково-дослід. роботи ЗДП за 1962: Тези.- Запоріжжя,1962.- С.31-33.

65. Про причини змін у будові, складі та вживанні неособливих займенників в історії східнослов'янських мов //Питання слов'янознавства: Матеріали I-ої і 2-ої респ. славистичних конференцій.- Львів, 1962.- С.86-97.- (Львівський ун-т).

1963

66. Культура мови вчителя //Тези доповідей респ. наук. конф. з питань культури української мови.- К.:АН УРСР,1963.- С. 31-35.- (Київський ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні).

67. Об одной морфологической особенности в языке памятников XIV-XVвв. северо-восточной Руси //Вопросы теории и истории языка.- Л.,1963.- С.279-284.- (Ленинградский ун-т).

68. Рец. на кн.: Методика викладання української мови в середній школі /За ред.: С.Ч.Чавдарова, В.І.Масальського.-К.: Рад. школа, 1962. //Українська мова і література в школі.-

1963.- №3.- С.82-85.

69. Стилiстичне використання давньоруських фонетичних i граматичних елементiв у творах українських радянських письменникiв на iсторичнi теми //Питання стилiстики української мови в її взаємозв'язку з iншими слов'янськими мовами: Тези доповiдей.- Чернiвцi,1963.- С.70-71.- (Чернiвецький ун-т).

70. Схiднослов'янськi похiднi утворення вiд займенникових основ //Питання слов'янського мовознавства. Кн.7-8. До V Мiжнародного з'їзду славiстiв.- Львiв,1963.- С.31-41.- (Львiвський ун-т).

1964

71.Доповiдi та повiдомлення на конференцiї, присвяченiй пiдсумкам науково-дослiдної роботи за 1963рiк: Тези.- Запорiжжя,1964.- (Ред.кол.).- Спiвавт.: I.I.Антонець, Ф.М.Борщевський, Ф.Д. Мiрошниченко, I.С.Олiйник, М.М.Сидоренко, М.П.Тараненко, В.М.Туркiн, I.П.Щербак.- В надзаг.: МО УРСР, Запорiзький педiнститут.

72. Давньоруськi i старослов'янськi фонетичнi елементи у мовi творiв українських радянських письменникiв на iсторичнi теми //Доповiдi та повiдомлення на конференцiї, присвяченiй пiдсумкам науково-дослiдної роботи за 1963рiк: Тези.- Запорiжжя, 1964.- С.79-81.- (Запорiзький педiнститут).

73. Iнформацiя про наукову роботу кафедри української мови Запорiзького педiнституту //Закономiрностi розвитку нацiональних мов у зв'язку з розвитком соцiалiстичних нацiй.- К.,1964.

74. Нариси з iсторичної морфологiї української мови.Ч.I: Посiбник для студентiв фiлолог. фак-тiв.-К.: Рад. школа, 1964.-234с.

75. Про деякi питання культури мови вчителя //Про культуру

мови.- К.: Наукова думка, 1964.- С.88-96.- В надзаг.: АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні).

76. Про вживання у давньоруській мові форм давального відмінка множини займенників 1-ої і 2-ої особи **НЬ**, **ВЬ** //Мовознавство і літературознавство.- К.: Рад. школа, 1964.- С.131-144.

77. Рец. на кн.: Жовтобрюх М.А. Мова української преси. -К.: АН УРСР, 1963. //Українська мова і література в школі.- 1964.- №5.- С.88-91.

78. Словотворчі засоби і способи мови поезій Т.Г.Шевченка //Питання шевченкознавства: Доповіді та повідомлення на науковій конференції, присвяченій 150-річчю з дня народження Т.Г.Шевченка: Тези.- Черкаси, 1964.- С.156-157.- (Черкаський педінститут).

79. Словотворчі засоби і способи мови поезій Т.Г.Шевченка //Шевченківська конференція: Тези доповідей.- Дніпропетровськ, 1964.- С.97-99.- (ДДУ).

80. Слов'янські суплетиви //Тези доповідей VI Респ. укр. славістичної конференції.- Чернівці, 1964.- С.25-26.- (Чернівецький педінститут).

1965

81. Категорія роду //Українська мова і література в школі.-1965.- №10.- С.15-24.

82. Про будову і вживання іменників спільного роду в розмовно-побутовому мовленні //Респ. наукова конф., присвячена вивченню закономірностей розвитку усної форми української літературної мови: Тези доповідей. -Полтава, 1965.- С.61-64.- В надзаг.: Ін-т мовознавства ім.О.О.Потебні, Полтавський педінститут.

83. Про вживання паралельних дієслівних форм у розмовно-побутовому мовленні //Закономірності розвитку українського

усного літературного мовлення.- К.,1965.- С.94-105.

84. Тези доповідей та повідомлень на конференції, присвяченій підсумкам науково-дослідної роботи за 1964 рік (23-26 березня 1965р.).- Запоріжжя,1965.-166с.- (Ред. кол.).- Співавт.: І.І.Антонець, Ф.М. Борщевський, Д.І.Ганич, М.М.Макляк, Ф.Д. Мірошніченко, І.С.Олійник, М.П.Тараненко, М.Т.Чемерисов.- В надзаг.: МО УРСР, Запорізький педінститут.

1966

85. Категорія роду //Українська мова і література в школі.- 1966.- №5.- С.15-22.

86. Тези доповідей та повідомлень на конференції, присвяченій підсумкам науково-дослідної роботи за 1965 рік (3-5 лютого 1966р.).- Запоріжжя, 1966. -210с.- (Ред. кол.).- Співавт.: Ф.М.Борщевський, А.С. Бровко, М.М.Макляк, Ф.Д.Мірошніченко, І.С. Олійник, В.С.Сокирко, М.П.Тараненко, М.Т. Чемерисов, І.М.Фішман, І.П.Щербак.- В надзаг.: МО УРСР, ЗДП.

1967

87. Вираження граматичних категорій в усному мовленні //Українське усне літературне мовлення.-К.: Наукова думка, 1967.- С.166-175.

88. Зворотний словник української мови //Підсумки і проблеми наукового вивчення української мови в повоєнний період: Тези доповідей респ. наукової конференції.- К.: Рад. школа, 1967.- С.142-143.- Співавт.: Олійник І.С., Чабаненко В.А.- В надзаг.: Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні, Запорізький педінститут.

89. Основні словотвірні способи та засоби української літературної мови повоєнної доби //Питання літературознавства та мовознавства: Тези доповідей та

повідомлень респ. наукової конференції.-Харків,1967.- С. 175-176.- (Харківський педінститут).

90. Основні підсумки і проблеми наукового вивчення історичної морфології української мови в повоєнний період //Підсумки і проблеми наукового вивчення української мови в повоєнний період: Тези доповідей респ. наук. конф.- К.: Рад. школа, 1967.- С.39-41.- В надзаг.: Ін-т мовознавства ім.О.О.Потебні, Запорізький педінститут.

91. Типи прислівників у "Народних оповіданнях "Марка Вовчка" // Наукова сесія, присвячена 100-річчю з часу першого видання "Народних оповідань" Марка Вовчка: Тези доповідей.- Запоріжжя,1967.- С.29-33.- (Запорізький педінститут).

1968

92. Нотатки про мову і мовлення //Республіканська наукова конференція, присвячена вивченню українського усного мовлення: Тези доповідей.- К.: Рад. школа, 1968.- В надзаг.: Ін-т мовознавства ім.О.О.Потебні, Сумський педінститут.

93. Про структуру і зміст підручників //Українська мова і література в школі.- 1968.- №10.- С.77-78.

94. Програми педагогічних інститутів. Загальне мовознавство.- К.:Рад. школа,1968.-15с.- Співавт.: М.А.Жовтобрюх, Г.Н.Удовиченко, П.М.Фусенко.

95. Програма педагогічних інститутів. Історична граматики.- К.: Рад. школа, 1968.- 19с.- Співавт.: М.А.Жовтобрюх.

96. Рец. на кн.: Керницький І.М. Система словозміни в українській мові.- К.:Наукова думка, 1967. //Українська мова і література в школі.- 1968.- №6-С.88-89.

97. Стилiстичне використання староруських словотворчих елементів у творах українських письменників на історичні теми //Розвиток і оновлення видів і жанрів та

мовностилістичних засобів художнього зображення в радянській літературі : Матеріали міжвуз. респ. конф.- Одеса, 1968.- С.166-167.

1969

98. Варіантність слів та словоформ в "Енеїді" І.Котляревського //Ювілейна наукова конференція, присвячена 200-річчю від дня народження І.Котляревського: Тези.- Харків, 1969.- С.53-54.

99. Зворотно-морфемний словник української мови //Українська мова і література в школі.- 1969.- №1.- С. 13-20.

100. Принципи укладання зворотно-морфемного словника української мови //Мовознавство.- 1969.-№2.- С.11-17.

101. Природа, функції і сутність мови //Українська мова і література в школі.- 1969.- №12.- С.24-32.

102. Про деякі закономірності творення займенників у східнослов'янських мовах //Питання словотвору східнослов'янських мов: Матеріали міжвуз. респ. наук. конф.- К.: Наук. думка, 1969.- С.11-12.- В надзаг.: Ін-т мовознавства ім О.О.Потебні, Миколаївський педінститут.

1970

103. Нариси з історичної морфології української мови. Ч.ІІ: Навчальний посібник для студентів філолог. фак-тів.- К.: Вища школа,1970.- 189с.

104. Природа, функції і сутність мови //Українська мова і література в школі.- 1970.- №1.- С.18-27.

105. Рец. на кн.: Сучасна українська літературна мова. Морфологія.- К.: Наукова думка, 1969. //Українська мова і література в школі.- 1970.- №12.- С.86-89.

1971

106. Види і форми взаємозв'язків кафедр української мови і школи //Взаємозв'язок вузів зі школою: Тези доповідей.- Запоріжжя, 1971.- С.43-44.

107. Взаємозв'язок вузів зі школою: Тези доповідей 3-ої Республіканської науково-практ. конф. з питань взаємозв'язків вузів зі школами.- Запоріжжя: ЗДП,1971.- 91с.- (Ред. кол.).- Співавт.: Ф.М. Борщевський, М.М.Макляк, Н.П. Миронюк, І.В.Пуха, В.А.Чабаненко.

108. Склад і будова слов'янських займенників //Українська культура в її інтернаціональних зв'язках: Тези доповідей і повідомлень Восьмої Української славістичної конференції (21-22 жовтня 1971р.).- К., 1971.- С.39-40.

1972

109. Взаємодія мови українських ділових пам'яток XVIIст. з територіальними діалектами на морфологічному рівні //Питання взаємодії української літературної мови і територіальних діалектів: Тези.- К., 1972.- С.84-86.

110. Живомовні джерела стилістичних засобів літературної української мови //Питання взаємодії української літературної мови і територіальних діалектів: Тези.- К., 1972.- С.32.

1974

111. Основні вимоги до вузівської лекції з мови //Українське мовознавство.- К., 1974.- Вип.2.- С.80-87.

112. Про деякі закономірності взаємозв'язку, взаємозалежності між будовою корня і слово- та формотворенням в історії слов'янських мов //Тези доповідей та повідомлень міжвузівської наукової конференції з питань східнослов'янського іменного словотвору.- К.,1974.- С.5-6.

113. Тези доповідей та повідомлень міжвузівської наукової конференції з питань східнослов'янського іменного

словотвору (Запорізький пед. ін-т, 24-26 вересня 1974р.).- К.: Наукова думка, 1974.- 154с.- (Відпов. ред.).

1975

114. До проблеми мовного розвитку //Студії з мовознавства: Збірник наукових праць.- К.,1975.- С.10-17.

115. Исследования по языкознанию: Сб. статей. К.:Вища школа,1975.- 263с.- (Отв. ред.).- В надзагол.: М-во просвещения УССР, Запорожский пединститут.

116. Студії з мовознавства: Збірник наукових праць.- К.:Вища школа, 1975.- 283с.- (Ред. кол.).- Співавт.: М.А.Жовтобрюх, А.С.Бровко, О.Т.Волох, І.С. Олійник, М.І.Сапожников, В.А.Чабаненко.

1977

117. Типи відмін іменників української мови та провідні фактори їх становлення //Мовознавство.- 1977.- №1.

1978

118. Історія української мови. Морфологія.- К.: Наукова думка, 1978.- 540с.- Співавт.: В.В.Німчук, А.П.Грищенко, Т.Б.Лукінова, В.М.Русанівський, В.В. Німчук, С.П.Бевзенко.

119. Проблеми і принципи класифікації мов //Українська мова і література в школі.- 1978.- №7.- С.44-52.

1979

120. Склад, уживання і форми займенників //Питання східнослов'янської лексикографії XI-XVIIст.: Матеріали симпозиуму.- К.,1979.- С.140-143.

1980

121. Історична граматика української мови: Навчальний посібник для студ. філолог. фак-тів ун-тів і педагогічних ін-тів.- К.: Вища школа, 1980.- 318с.- Співавт.: М.А.Жовтобрюх,

О.Т.Волох, І.І.Слинько.

122. Неопубліковані лекції О.О.Потебні //Потебнянські читання: Збірник.- К.,1981.- С.114-119.

1985

123. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичної думки: Навчальний посібник.- К.: Вища школа, 1985.- 216с.- Співавт.: Ковалик І.І.

**Дисертації,
виконані під керівництвом
доктора філологічних наук, професора
С.П. Самійленка**

За розпорядженням Міністерства освіти України в 1962 році при кафедрі української мови було відкрито аспірантуру, яка проіснувала до 1984р., тобто до реорганізації інституту в університет.

1. Г.Г.Вакула (1962-1965)- "Категорія істот і неістот".
2. В.А.Чабаненко (1962-1965)- "Говори долини річки Кінської".
3. Т.М.Воробйова (1963-1966) (не закінчила) - "Словотвір у мові українських народних дум".
4. М.Г.Сердюк (1964-1968) - "Абревіатури в сучасній українській мові".
5. Н.Г.Плевако (1966-1970) - "Статистичне вивчення структури складу української мови".
6. Ю.В.Цимбалюк (1967-1970) - "Структурні типи латинських запозичень в українській мові".
7. В.Д.Семиряк (1968-1971) - "Словотворчі варіанти слів в українській мові".
8. В.Ф. Маремпольський (1970-1973) - "Функціонально-стилістичні засоби оновлення в українській мові 60-70 років ХІХ ст.".
9. В.М.Винницький (1970-1973) - "Дистинктивні функції наголосу в українській мові".
10. С.Л.Коваленко (1971-1974) - "Засоби вираження

підрядності речень у пам'ятках української мови".

11. Г.М.Чирва (1971-1974) - "Безособові речення в українській мові".

12. В.В.Власенко (1972-1976) - "Дієслівний наголос української мови".

13. С.М.Куцаєва (1973-1977) - "Словотворчі варіанти службових слів".

14. В.О.Шевцова (1974-1978) - "Словотворча система української антропоніміки (на матеріалі пам'яток Правобережної України XVIII ст.)".

15. М.Д.Карп'юк (1974-1977) - "Паралельні форми дієслів в українській мові".

Алфавітний покажчик наукових праць С.П. Самійленка

Важливі розвідки з питань слов'янського іменникового словотвору. Критика і бібліографія - **1959р.**

Варіантність слів та словоформ в "Енеїді" І.Котляревського - **1969р.**

Взаємодія мови українських ділових пам'яток ХУІст. з територіальними діалектами на морфологічному рівні - **1972р.**

Види і форми взаємозв'язків кафедр української мови і школи - **1971р.**

Вираження граматичних категорій в усному мовленні - **1967р.**

Главнейшие особенности синтаксиса старославянского языка - **1947р.**

До проблеми мовного розвитку - **1975р.**

До характеристики полтавсько-київського діалекту за пам'ятками ХУІст. - **1953р.**

Давньоруські і старослов'янські фонетичні елементи у мові творів українських радянських письменників на історичні теми - **1964р.**

Живомовні джерела стилістичних засобів літературної української мови - **1972р.**

З досвіду роботи над укладанням словника Т.Г.Шевченка - **1956р.**

З історичних коментарів до української мови. Займенник - **1955р.**

З історичних коментарів до української мови. Прислівник -

1956р.

З історичних коментарів до української мови. Словотвір іменників - **1958р.**

З історичних коментарів до української мови. Числівник - **1954р.**

З історії форм давального відмінка однини особових займенників у давньоруській та українській мовах - **1959р., 1962р.**

Загальне мовознавство. Історія лінгвістичної думки: Навчальний посібник - **1985р.**

Зворотний словник української мови - **1967р.**

Зворотно-морфемний словник української мови - **1969р.**

Із історичних коментарів до української мови. Прикметник - **1953р.**

Из истории восточнославянских местоимений - **1960р.**

Із історії граматичних категорій слов'янських мов - **1958р.**

Из истории основ грамматических форм личных местоимений в славянских языках - **1960р., 1962р.**

Из неопубликованного лингвистического наследства О.Потебни - **1956р.**

Исторические изменения в составе, структуре и употреблении неличных местоимений в славянских языках - **1962р.**

Історична граматики української мови: Підручник для студентів мовно-літературних фак-тів - **1957р., 1962р., 1980р.**

Історія української мови. Морфологія: Підручник - **1978р.**

Категорія персональності та імперсональності в слов'янських мовах - **1933р., 1939р.**

Категорія роду - **1965р., 1966р.**

Культура мови вчителя - **1962р., 1963р.**

Нариси з історичної морфології української мови. Ч.І:
Посібник для студентів філолог. фак-ту - **1964р.**

Нариси з історичної морфології української мови. Ч.ІІ:
Навчальний посібник - **1970р.**

Неопубліковані лекції О.О.Потебні - **1981р.**

Нотатки про мову і мовлення - **1968р.**

Нотатки про мову художніх творів Марка Вовчка - **1959р.**

О функциональном различии гласных и согласных в старославянском и древнерусском языках - **1941р.**

Об одной морфологической особенности в языке памятников XIY-XUVв. северо-восточной Руси - **1963р.**

Основні вимоги до вузівської лекції з мови - **1974р.**

Основні підсумки і проблеми наукового вивчення історичної морфології української мови в поживтневий період - **1967р.**

Основні словотворні способи та засоби української літературної мови поживтневої доби - **1967р.**

Про вживання в давньоруській мові форми знахідного відмінка множини зйменника 2-ої особи на **ВЫ** - **1956р.**

Вживання в давньоруській мові форм знахідного відмінка займенників 1-ої і 2-ої особи **НАСЬ, ВАСЬ** - **1959р.**

Про вживання паралельних дієслівних форм у розмовно-побутовому мовленні - **1965р.**

Про вживання у давньоруській мові форм давального відмінка множини займенників 1-ої і 2-ої особи **НЫ, ВЫ** - **1964р.**

Про вживання у давньоруській мові форми знахідного

відмінка множини займенника І-ої особи **НІ - 1957р.**

Про вживання у давньоруській мові форм знахідного відмінка однини особових займенників - **1960р.**

Про деякі закономірності взаємозв'язку, взаємозалежності між будовою корня і слово- та формотворенням в історії слов'янських мов - **1974р.**

Про деякі закономірності творення займенників у східнослов'янських мовах - **1969р.**

Про деякі питання культури мови вчителя - **1964р.**

Про деякі підсумки і завдання вивчення живих говірок Запорізької області - **1962р.**

Про деякі чергові завдання історичної морфології української мови - **1961р.**

Про культуру мови вчителя - **1962р.**

Про неопубліковані лекції О.О.Потебні з історії російської мови - **1960р.**

Про причини змін у будові, складі та вживанні неособових займенників в історії східнослов'янських мов - **1962р.**

Про структуру і зміст підручників - **1968р.**

Про форми називного відмінка множини займенника І-ої особи **НИ (НУ)** у слов'янських мовах - **1953р.**

Питання історичної морфології української мови в працях О.О.Потебні - **1960р.**

Підготовку учителів-філологів на рівень нових завдань - **1962р.**

Порівняльна граматики української і російської мов: Підручник - **1957р., 1961р.**

Принципи побудови курсу порівняльної граматики

східнослов'янських мов на факультетах мови і літератури педагогічних ін-тів УРСР - **1959р.**

Принципи побудови курсу порівняльної граматики східнослов'янських мов у педвузах - **1958р.**

Принципи укладання зворотньо-морфемного словника української мови - **1969р.**

Природа, функції і сутність мови - **1969р., 1970р.**

Проблеми і принципи класифікації мов - **1978р.**

Склад і будова слов'янських займенників - **1971р.**

Склад, уживання і форми займенників - **1979р.**

Следы грамматических категорий инклюзива-эксклюзива в старославянском и древнерусском языках - **1947р.**

Словник-показчик до "Українського правопису" - **1935р.**

Словотворчі засоби і способи мови поезій Т.Г.Шевченка - **1964р.**

Слов'янські суплетиви - **1964р.**

Співвідношення повних і стягнених прикметникових форм в українських говорах - **1960р.**

Стилістичне використання давньоруських фонетичних і граматичних елементів у творах українських радянських письменників на історичні теми - **1963р.**

Стилістичне використання староруських словотворчих елементів у творах українських письменників на історичні теми - **1968р.**

Східнослов'янські похідні утворення від займенникових основ - **1963р.**

Суплетиви української мови - **1961р., 1967р.**

Типи відмін іменників української мови та провідні фактори їх становлення - **1977р.**

Типи прислівників у "Народних оповіданнях" Марка Вовчка - **1957р.**

Фонетичні особливості говірок Запорізької області - **1956р.**

Форми займенників у поезіях І.Франка - **1956р.**

Іменний покажчик співавторів

Антонець І.І.	71, 84
Баймут Т.В.	24, 50
Балабан М.О.	42
Бевзенко С.П.	118
Безпалько О.П.	22, 23, 58
Благовещенська О.І.	18
Бойко М.К.	33
Бойчук М.К.	22, 24, 50, 58
Борщевський Ф.М.	42, 62, 71, 84, 86, 107
Бровко А.С.	86, 116
Волинський М.К.	24, 50
Волох О.Т.	116, 118
Ганич Д.І.	25, 39, 60, 62, 84
Грищенко А.П.	118
Дудкін С.П.	33
Жовтобрюх М.А.	22, 24, 33, 50, 58, 94, 95, 116, 121
Кобилянський Б.В.	33
Ковалик І.І.	121
Лукінова Т.Б.	118
Макляк М.М.	84, 86, 107
Малина Т.П.	24, 50
Медушевський А.П.	33
Миронюк Н.П.	107
Мірошниченко Ф.Д.	71, 84, 86

Німчук В.В,	118
Олійник І.С.	39, 60, 62, 71, 84, 86, 88, 116
Пуха І.В.	107
Русанівський В.М.	118
Сапожников М.І.	116
Сидоренко М.М.	42, 62, 71
Слинько І.І.	121
Сокирко В.С.	86
Страхов Б.П.	33
Сурков Н.В.	33
Тараненко М.П.	16, 18, 28, 42, 62, 71, 84, 86
Туркін В.М.	18, 25, 42, 62, 71
Удовиченко Г.Н.	94
Фішман І.М.	86
Фусенко П.М.	94
Чабаненко В.А.	88, 107, 116
Чемерисов М.Т.	39, 84, 86
Шакало М.Б.	18, 28
Щербак І.П.	18, 28, 71, 86

Зміст

Чабаненко В.А. Будівничий української мовознавчої науки

Основні дати життя та наукової діяльності С.П. Самійленка

Література про життя та наукову діяльність С.П. Самійленка

Публікації С.П. Самійленка (укладенко в хронологічному порядку)

Дисертації, виконані під керівництвом доктора філологічних наук, професора С.П. Самійленка

Алфавітний покажчик наукових та навчально-методичних праць С.П. Самійленка

Іменний покажчик співавторів